

Schoolaanwezigheidspact 2026

- Op basis van invoering van het schoolbestuurlijk model per 2026 - 2027, herijkte versie van het nieuwe pact uit 2024

*Samenwerken aan een passende plek
voor ieder kind in de regio van
Samenwerkingsverband IJssel Berkel*

Datum: april 2026

Inhoudsopgave

1. Vooraf	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Totstandkoming	4
1.3 Begrippen.....	5
1.3.1 De definitie “(Dreigende) Thuiszitter” in onze regio IJssel Berkel	5
1.3.2 Toelichting vrijstelling.....	6
2. Preventie.....	7
2.1 Positief pedagogisch klimaat versterken.....	7
2.2 Gelijkwaardig samenwerken kind-ouder-leerkracht	7
2.3 Samen signaleren	8
2.4 Steun mobiliseren	8
2.5 Aanwezigheid volgen.....	8
2.6 Samenwerken als team	9
3. Actieve samenwerking betrokkenen	10
3.1 Betrokken partijen.....	10
3.2 Wat doet de school, het samenwerkingsverband en leerplicht	11
4. Het organiseren van een passend aanbod.....	15
4.1 Onze regionale processtappen.....	15
4.2 Procesafspraken bij vrijstellingen vanwege lichamelijke of psychische redenen	16
4.3 Afstandsonderwijs	17
4.4 Doorzettingsmacht.....	17

5. Monitoring en borging	19
5.1 Cyclisch met elkaar om tafel	19
5.2 Registratie	19
5.3 Evaluatie	19
5.4 Professionalisering	19
5.5 Communicatie schoolaanwezigheidspact	20
Bijlage: Toelichting begrippen	21
8.1 Verzuim	21
8.2 Leerling met vrijstelling van onderwijs	21
8.3 Variawet	22
8.4 Verklarende woordenlijst en afkortingen	24

1. Vooraf

1.1 Inleiding

Uitgangspunt: Ieder kind heeft recht op onderwijs

Dit is verankerd in de Leerplichtwet en het Verdrag op de Rechten van het kind. Helaas zijn er nog steeds kinderen die, om verschillende redenen, niet naar school gaan. In de Kamerbrief van 2023 blijkt dat we er landelijk nog niet in geslaagd zijn om het aantal thuiszittende leerlingen terug te dringen. Een wetswijziging 'Terugdringen van verzuim' om langdurig verzuim te voorkomen en thuiszitten beter te registreren is in ontwikkeling¹. Preventie, elke leerling in beeld brengen en het verstevigen van de regionale aanpak wordt dringend geadviseerd.

Het swv IJssel Berkel en de gemeenten Berkelland, Brummen, Bronckhorst, Lochem, Voorst en Zutphen nemen het advies van het ministerie ter harte en intensiveren de regionale aanpak. Thuiszitten vormt een bedreiging voor de ontwikkeling van kinderen. Iedere thuiszitter is er één teveel. Vanuit dit urgentiebesef gaan we met elkaar meer sturen op school-aanwezigheid voor elke leerling. We maken tijd vrij in onze agenda's om samen aanbod voor deze kinderen te organiseren!

Voorliggend schoolaanwezigheidspact beschrijft hoe we dit streven waarmaken.

1.2 Totstandkoming

In 2018 heeft het swv met de aangesloten gemeenten een Thuiszitterspact opgesteld voor de regio van IJssel Berkel. Het thuiszitterspact was, gezien nieuwe wet- en regelgeving, toe aan een actualisatie, met extra aandacht voor schoolaanwezigheid. Daarop heeft het swv een projectteam ingeregeld, die het proces tot een nieuw pact heeft vormgegeven. In dit proces zijn er door het projectteam klankbordgroepbijeenkomsten georganiseerd met belangrijke ketenpartners als leerplichtambtenaren, onderwijsconsulenten, jeugdarts, directeuren en intern-begeleiders vanuit het regulier en speciaal onderwijs, en met professionals vanuit het swv. In nauwe samenwerking met de klankbordgroep is dit school-aanwezigheidspact tot stand gekomen.

Het document staat niet op zichzelf. Het sluit aan bij de afspraken rondom basis- en extra ondersteuning² en de ondersteuningsroute van het swv IJssel Berkel.

¹ Kamerbrief van 30 maart 2023 'Samen de schouders onder passend onderwijs'

² Zie Basisondersteuning 2024 swv IJssel Berkel

1.3 Begrippen

1.3.1 De definitie “(Dreigende) Thuiszitter” in onze regio IJssel Berkel

Onder deze term scharen we, anno juni 2024, in onze regio leerlingen van de volgende categorieën³:

1. Ongeoorloofd verzuim

Ten eerste hanteren we de landelijke definitie van ‘thuiszitter’. We spreken van een thuiszitter als:

- het gaat om een leer- of kwalificatie plichtige jongere die staat ingeschreven op een school en langer dan vier weken ongeoorloofd verzuimt (of te wel ‘langdurig relatief verzuim/LRV’);
- of als het gaat om een leer- en kwalificatie plichtige jongere die niet staat ingeschreven op een school en ook niet over een vrijstelling beschikt (absoluut verzuim)⁴;
- of luxe verzuim (bijvoorbeeld spijbelen rond de vakantieperiode).

Deze leerlingen melden de scholen aan de leerplichtconsulent (c.q. leerplichtambtenaar) en aan het swv (met inachtneming van de AVG-privacy regels).

2. Vrijstellingen van inschrijving op een school

Kinderen van 5 tot 16 jaar zijn leerplichtig. Soms kan het kind een vrijstelling krijgen van de leerplicht. Voor leerlingen die het de volgende vrijstellingen betreffen, zetten we ons extra in:

- a. Beroep op of kinderen met, een vrijstelling op grond van artikel 5 onder a⁵. Dit betreffen kinderen die door zware lichamelijke of psychische beperking (tijdelijk) niet naar school kunnen;
- b. Beroep op of kinderen met, een vrijstelling op grond van artikel 5 onder b. Dit betreffen vrijstellingen van inschrijving, wanneer ouder(s)/verzorger(s) tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning, gelegen scholen, waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben. Deze vrijstelling is niet mogelijk indien de leerling de afgelopen 12 maanden bij een school ingeschreven heeft gestaan.

De vrijstellingen bespreekt leerplicht met het swv. Vrijstellingen van artikel 5 onder a geeft het swv op aan de onderwijsinspectie. Bij vrijstellingen van artikel 5 onder b geeft leerplicht de aantallen door aan het swv.

3. Geoorloofd verzuim

Alvast toewerkend naar de nieuwe verzuimwet (2025) richten we ons ook op de geoorloofde verzuimers. Ziekteverzuim dat niet binnen de definitie van een ‘thuiszitter’ valt, maar dat wel zorgwekkend is noemen we geoorloofd verzuim. We spreken hierbij af dat elke vierde (of meer) ziekmelding in een schooljaar of vanaf twee weken aaneengesloten ziek, zorgwekkend is. Geoorloofd verzuim bespreken met professionals buiten de school verloopt *anoniem* of met toestemming van ouder(s)/verzorger(s).

³ Op het moment van schrijven is het onderscheid Ongeoorloofd en Geoorloofd verzuim nog opgenomen in de wet. Mogelijk wordt dit bij invoering van de nieuwe verzuimwet losgelaten. Door de officiële doelgroep thuiszitters te verbreden Met onze (regio IJssel Berkel) categorie indeling werken we toe naar de nieuwe wetgeving en stimuleren we schoolaanwezigheid.

⁴ Kinderen zijn vanaf hun vijfde jaar tot het einde van het schooljaar waarin ze 16 jaar worden leerplichtig. Daarna zijn ze kwalificatie-plichtig tot hun 18^e, of tot ze een startkwalificatie hebben behaald.

⁵ Elke drie maanden vraagt de onderwijsinspectie thuiszittersregistraties op bij de samenwerkingsverbanden. Ook de vrijstellingen van artikel 5 a kan het swv op het registratieformulier weergeven. Zie [link](#).

4. Schorsingen, verwijderingen

Ook leerlingen die dreigen thuis te komen zitten i.v.m. schorsingen (maximaal 5 schooldagen) of verwijderingen zijn leerlingen waar we ons voor inzetten in dit pact. Deze leerlingen bespreken met professionals buiten de school verloopt *anoniem* of met toestemming van ouder(s)/verzorger(s).

5. Onderschrijding onderwijstijd

Soms kunnen kinderen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet volledig naar school. Indien er door de school gehandeld wordt volgens de Variawet, dan is onderschrijding van de onderwijstijd of te wel deeltijdonderwijs mogelijk.

Deze leerlingen bespreken met professionals buiten de school verloopt *anoniem* of met toestemming van ouder(s)/verzorger(s).

1.3.2 Toelichting vrijstelling

De Leerplichtwet anno medio 2024 kent binnen het primair onderwijs 3 soorten vrijstellingen, namelijk:

- 1) *Vrijstelling voor een aantal uren (max. 10 uur per week) onderwijs voor kleuters van 5 jaar.* Voor de eerste 5 uur hoeven ouders geen toestemming van de directie van de school te hebben. De overige 5 uur moet in afstemming met de directie van de school.
 - Deze vrijstelling is bedoeld om overbelasting van het jonge kind te voorkomen. Bijvoorbeeld als een hele schoolweek in het begin nog te vermoeiend is voor het kind.
- 2) *Vrijstelling van inschrijving op een school.*
 - Een kind dat leerplichtig is, moet ingeschreven staan op een school. In een aantal gevallen kunnen ouder(s)/verzorger(s) vrijstelling van deze 'inschrijvingsplicht' aanvragen. De belangrijkste gronden voor vrijstelling zijn:
 - Artikel 5 onder a: het kind is om psychische of lichamelijke redenen (tijdelijk) niet in staat naar school te gaan.
 - Artikel 5 onder b: de ouder(s)/verzorger(s) van het kind hebben bezwaar tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen.
 - Artikel 5 onder c: het kind volgt onderwijs in het buitenland.
- 3) *Vrijstelling van geregeld schoolbezoek*
Soms kan een leerling vrijstelling krijgen van naar school gaan. Een leerling hoeft bijvoorbeeld niet naar school bij ziekte, schorsing, een religieuze verplichting, een huwelijk of een uitvaart (conform geldende Leerplichtwet).

De vrijstellingen gelden steeds voor 1 schooljaar.

2. Preventie

Hoe creëren we op school de beste condities zodat leerlingen aanwezig kunnen en willen zijn? In onze aanpak benoemen we zes bouwstenen⁶ die landelijk zijn ontwikkeld en daarbij kunnen helpen. Tevens vloeien de bouwstenen voort uit het basiskwaliteitskader van de inspectie van het onderwijs en de nieuwe afspraken rondom de basisondersteuning van het swv. Met deze bouwstenen versterken we planmatig en methodisch de focus op aanwezigheid van leerlingen. De kracht zit in de samenwerking tussen het schoolteam, leerlingen, ouder(s)/ verzorger(s) en andere betrokkenen. Hiermee sluiten we aan bij de handelingsgerichte werkwijze die we binnen het swv nastreven. Met elkaar wordt beleid ontwikkeld en uitgevoerd.

2.1 Positief pedagogisch klimaat versterken

Een positief pedagogisch klimaat⁷ draagt bij aan het welbevinden van leerlingen en daarmee aan hun verbondenheid met school. Uit verschillende onderzoeken blijkt tevens dat de kans op aanwezigheid groter is als een leerling naar een school gaat met een positief schoolklimaat waarin de leerling zich betrokken, veilig, gewaardeerd en gesteund voelt⁸.

Het schoolteam, de leerlingen en de ouder(s)/verzorger(s) maken samen het pedagogisch klimaat op school. Je ziet dat bijvoorbeeld terug in het handelen van leerkrachten die gesprekken hebben met de groep over 'hoe gaan we met elkaar om?' en 'welke regels hanteren we samen?' Je ziet het pedagogisch klimaat ook terug in de pauzes, op de gang, bij activiteiten in of vanuit de school en in het contact met de ouder(s)/verzorger(s).

Een positief pedagogisch klimaat zie je ook terug in leerlingenparticipatie in brede zin: dat leerlingen betrokken worden bij en een stem hebben in de praktijk en het beleid van de school. Een positief pedagogisch klimaat wordt nog versterkt als de samenwerkingspartners van de school, zoals leerplicht en het schoolmaatschappelijk werk, in hun houding en handelen hierop aansluiten.

2.2 Gelijkwaardig samenwerken kind-ouder-leerkracht

Werken aan aanwezigheid begint met het maken en uitvoeren van het beleid samen met leerlingen, ouder(s)/verzorger(s) en samenwerkingspartners zoals leerplicht, schoolmaatschappelijk werk, jeugdarts en sociaal team van de gemeente en ondersteuners vanuit het schoolbestuur en, alleen indien nodig het swv. Iedereen benadert daarbij het vraagstuk rondom aanwezigheid vanuit een eigen verantwoordelijkheid en perspectief:

- De leerlingen willen dat de school op de hoogte is van wat zij nodig hebben en dat de school hen dat biedt;
- De ouder(s)/verzorger(s) willen het beste voor hun kind en zijn eindverantwoordelijk voor de opvoeding⁹;
- De school en de leerkrachten willen een positief pedagogisch klimaat en zo min mogelijk verzuim;
- Leerplicht, schoolmaatschappelijk werk, jeugdzorg en andere samenwerkingspartners willen vanuit hun kerntaken de ontwikkeling van de leerlingen zo goed mogelijk ondersteunen.

⁶ De bouwstenen zijn samengesteld door professionals uit het onderwijs, jeugdgezondheidszorg en leerplicht, en vertegenwoordigers van ouders en leerlingen, op basis van hun praktijkkennis en ervaring, en aangevuld met een theoretische onderbouwing. Zie ook de [link](#).

⁷ Meer informatie rondom het creëren van een positief pedagogisch klimaat in de klas: zie [link](#).

⁸ Brookmeyer et al., 2006; Kearney, 2008a, 2008b; Traag, 2012

⁹ Artikel 18 van het Kinderrechtenverdrag

Alle hiervoor genoemde partijen zijn onmisbaar bij preventief werken aan verzuim, en ieders inbreng is van gelijke waarde. Dat vraagt van alle partijen de bereidheid om elkaar te vinden. Ook als dat betekent dat eigen perspectieven en overtuigingen losgelaten moeten worden. Voor een krachtig partnerschap¹⁰ is een gezamenlijke en positieve insteek van belang. Dit kan door samen te investeren in de relatie. Bijvoorbeeld door:

- Het gesprek aan te gaan;
- Samen met de leerling en zijn ouder(s)/verzorger(s) een gemeenschappelijk plan met doelen op te stellen en te evalueren;
- Elkaar op de hoogte te houden, zorgen te delen, af te stemmen en te overleggen over mogelijkheden.

2.3 Samen signaleren

Als een leerling kwetsbaar is en/of het welbevinden staat onder druk, zie je dat vaak terug in psychosociale problemen, slechtere prestaties en verzuim. Bij 'samen signaleren' gaat het erom dat dit opgemerkt wordt, zo vroeg mogelijk in de schoolloopbaan van de leerling en zo vroeg mogelijk in de ontwikkeling van het probleem.

Het bijhouden en analyseren van de verzuimregistratie en het leerlingvolgsysteem, kunnen als signaleringsinstrumenten voor kwetsbaarheid en/of verminderd welbevinden dienen. De directie van de school is verantwoordelijk voor het zorgvuldig registreren en bijhouden van de data. Er is belangrijke informatie uit te halen als percentage verzuim, duur en frequentie van het verzuim per leerling. Als dergelijke overzichten niet alleen voor het management toegankelijk zijn, maar ook voor leerlingen (afhankelijk van de leeftijd) en ouder(s)/verzorger(s), versterkt dit de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een preventieve aanpak.

Naast informatie van de school kunnen leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) zelf ook signaleren dat het welbevinden onder druk staat. Voor leerlingen zijn er verschillende zelftests en monitors. Het is belangrijk dat de uitkomst van een zelftest of monitor ook beschikbaar is voor de leerling(en); het gaat tenslotte over hen.

2.4 Steun mobiliseren

Na het signaleren en bespreken van de eerste zorgen over het welbevinden en/of verzuim van een leerling, kan het nodig zijn om verdere ondersteuning en zorg te mobiliseren. Dit is een proces waarin leerling, school, ouder(s)/verzorger(s) en samenwerkingspartners met elkaar oplopen. Beslissingen komen daarbij steeds in dialoog tot stand, zijn transparant voor alle betrokkenen en zijn gebaseerd op ieders inbreng en expertise.

2.5 Aanwezigheid volgen

Leerlingen gaan zelden van het een op het andere moment niet meer naar school. Daardoor zijn er in de aanloop naar verzuim meerdere kansen om signalen van verminderd welbevinden in beeld te brengen en erger te voorkomen. Patronen kunnen ontdekt worden door verzuim- en aanwezigheidsgegevens wekelijks of maandelijks op leerling-, klas- of schoolniveau te analyseren door de school. Daarnaast kunnen leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) input leveren. Voor het registreren van verzuim- en aanwezigheidsgegevens kunnen verschillende registratiesystemen van school gebruikt worden: denk aan verzuimregistratie en het leerlingvolgsysteem. Voor een goede registratie is het belangrijk dat:

¹⁰ Meer informatie rondom verstevigen partnerschap met ouders: Handboek ouderbetrokkenheid 3.0 van Peter de Vries.

- De feitelijke informatie wordt opgenomen;
- Bij informatie-uitwisseling de privacyregels in acht worden genomen;
- Er heldere afspraken met alle betrokkenen zijn, zo nodig worden de afspraken subregionaal aangescherpt (zie bijlage).

Het is belangrijk kritisch op het registratieproces te blijven en geregeld de vraag te stellen: doen we nog steeds het juiste? Regelmatige evaluaties helpen om het beleid aan te scherpen. Door niet alleen samenwerkingspartners als leerplicht en het swv te betrekken, maar ook leerlingen en ouder(s)/verzorger(s), komt de gelijkwaardige samenwerking het beste tot haar recht.

2.6 Samenwerken als team

Focus op aanwezigheid vraagt van de hele school om teamwork en betrokkenheid bij elke leerling. Onder meer om te zorgen voor een positief pedagogisch klimaat, te signaleren, te steunen en te volgen.

Teamwork en betrokkenheid laat je zien door signalen op te vangen en zorgen te delen, ook als het niet de eigen leerkracht-leerling of groep betreft. Het uit zich in een gedeelde opvatting over zaken als aanwezigheid, pedagogisch klimaat en partnerschap met leerlingen en ouder(s)/verzorger(s). Het vraagt van conciërge tot directeur om voor die gedeelde opvattingen te staan, ze uit te dragen en ernaar te handelen. Daarnaast vraagt het om echt naar leerlingen te luisteren, zoals artikel 12 van de rechten van het kind aangeeft en om open te staan voor suggesties van leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) over de kwaliteit van het onderwijs en de wijze waarop welbevinden en aanwezigheid door het schoolteam ondersteund kunnen worden.

3. Actieve samenwerking betrokkenen

In onze regio werken de betrokken partijen actief samen om de schoolgang en ontwikkeling van elke leerling te bevorderen. We weten elkaar te vinden, we dragen zorg voor een goede overdracht, we signaleren tijdig en gaan vroegtijdig met elkaar in gesprek. Daarbij houden we rekening met de AVG-privacy regels. Alle ketenpartners en betrokkenen maken tijd vrij in hun agenda's.

3.1 Betrokken partijen

Ouder(s)/verzorger(s)

Ouder(s)/verzorger(s) van een kind dragen, vanuit hun verantwoordelijkheid voor het opgroeien en opvoeden van hun kind(eren), zorg voor de inschrijving van hun kind op een school en voor de schoolgang. Ouder(s)/verzorger(s) moeten bij de aanmelding aangeven dat ze vermoeden dat hun kind extra ondersteuning nodig heeft.

Voorschoolse voorzieningen

De voorschoolse voorzieningen dragen zorg voor zorgvuldige en volledige overdracht van het kinddossier, met toestemming van ouder(s)/verzorger(s). Bijzonderheden in de aanwezigheidsfrequentie worden aangegeven.

School

Schoolbesturen en hun scholen zijn verantwoordelijk om voor alle kinderen die worden aangemeld (of staan ingeschreven) een zo passend mogelijk onderwijsaanbod te bieden. Ook wel de zorgplicht genoemd¹¹.

Samenwerkingsverband

Het swv als netwerk is verantwoordelijk voor het realiseren van een samenhangend geheel van voorzieningen voor extra ondersteuning, zodat kinderen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en kinderen die extra ondersteuning nodig hebben een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen. Daarnaast is het swv stelselverantwoordelijk en signaleert en agendeert zij knelpunten.

Onderwijs(zorg)consulent

Onderwijsconsulenten zijn onafhankelijke deskundigen in een landelijke pool op wie ouder(s)/verzorger(s) en scholen kosteloos een beroep kunnen doen als zij een vraag hebben over schoolplaatsing, verwijdering of het ondersteuningsaanbod. Het gaat hierbij om leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben of om leerlingen die langer dan 4 weken thuis zitten zonder uitzicht op een passende plek. Voor een deel van de kinderen is voor het vinden van een passende onderwijsplek ook zorg nodig.

Leerplichtconsulent

In onze regio spreken we af om de term Leerplichtconsulent te gebruiken. De leerplichtconsulent, of te wel de leerplichtambtenaar (oude term) krijgt in de nieuwe wetgeving, naar verwachting, een prominentere en een meer ondersteunende rol. Veel meer wordt de nadruk gelegd op het recht op onderwijs van kinderen. Voor het stimuleren van het Leerrecht voert een leerplichtconsulent,

¹¹ De procedure zorgplicht start als ouders hun kind schriftelijk aanmelden bij een school. Ook als het kind al op een andere school staat ingeschreven. Een kind blijft ingeschreven staan op een school totdat een andere school bereid is hem of haar in te schrijven.

naast de wettelijke (handhavings)taken, vooral ook preventieve, ondersteunende en mediërende taken uit. De intentie is dat er snel stappen worden gezet om (langdurig) schooluitval te voorkomen en de schoolgang te stimuleren.

De interventies sluiten ook aan bij de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)¹². Welke preventieve taken wel en niet worden uitgevoerd is een keuze van elke individuele gemeente.

Jeugdhulpverlening/jeugdteam gemeente/GGD

Jeugdconsulenten ondersteunen kinderen, ouder(s)/verzorger(s) en scholen met consultatie, advies en het bieden van (preventieve) ondersteuning. Zij nemen vast deel in de ondersteuningsroute van de school. De jeugdverpleegkundige en/of jeugdarts schuiven op verzoek aan bij het ondersteuningsteam en/of doen onderzoek naar de ziekte van het kind en adviseert over de voorwaarden om aan het onderwijs te kunnen deelnemen.

3.2 Wat doet de school, het samenwerkingsverband en leerplicht

Organisatie	Taken
School	Preventief De school geeft in de informatiegids aan hoe zij schoolverzuim voorkomt, welke maatregelen zij neemt als verzuim wordt geconstateerd en wat er gedaan wordt om schoolaanwezigheid te stimuleren. Leerkrachten signaleren opvoed- en opgroei behoeften van kinderen en ondernemen actie binnen de school. De directie van de school (of andere professional) registreert het verzuim van de leerlingen en vermeldt daarbij niet alleen of deze geoorloofd of ongeoorloofd waren, maar ook de reden van elk (on/geoorloofd) verzuim. De school voert bij frequent en zorgelijk (ziekte)verzuim altijd eerst een gesprek met ouder(s)/verzorger(s) en het kind. Bijvoorbeeld wanneer: • er signalen zijn dat een kind niet (meer) naar school wil/kan • een kind regelmatig te laat komt of ongeoorloofd afwezig is • het niet duidelijk is in hoeverre een kind belast kan worden met onderwijs • er twijfels zijn over de ziekte • de leerling meer dan 4x ziekgemeld is of na twee weken aaneengesloten nog steeds ziek is • ouder(s)/verzorger(s) onvoldoende meewerken aan een plan om het (ziekte)verzuim te stoppen. De school neemt de ervaringen, vragen en verwachtingen van ouder(s)/verzorger(s) en kind serieus.
	Bij frequent en/of zorgelijk (ziekte)verzuim/geoorloofd verzuim De school betreft bij frequent en/of zorgelijk (ziekte)verzuim altijd het eigen multidisciplinair (expertise) team en één of meerdere ketenpartners. Denk hierbij aan de leerplichtconsulent (lpa), de schoolarts, iemand uit het gemeentelijk

¹² De Methodische Aanpak Schoolverzuim, MAS, is ontwikkeld door Halt, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming en Ingrado. Meer hierover kunt u vinden op [deze](#) link.

	jeugdteam en/of iemand vanuit het swv. De school bespreekt het verzuim anoniem of met toestemming van ouder(s)/verzorger(s). <i>N.B. Betrokken partijen houden zich hierbij aan de AVG-privacy regels!</i>
	Na overschrijden grens ongeoorloofd verzuim van 16 uur afwezig in 4 aaneengesloten weken De school meldt het verzuim én de reden van het verzuim in het eigen leerling administratiesysteem (LAS) binnen 5 werkdagen na het overschrijden van de grens van 16 uur. Dit systeem is gekoppeld aan het digitaal Register Onderwijsdeelnemers (ROD) van DUO. Tevens maakt de school een melding bij de leerplichtconsulent. Vakanties tellen niet mee als lesweek. Als de leerling na 4 weken aaneengesloten afwezigheid nog steeds continue afwezig blijft, maakt de school melding via LAS/DUO van Langdurig relatief verzuim en lichten zij het swv in. Ook voert de school altijd een gesprek met ouder(s)/verzorger(s) en het kind. De school informeert en betreft altijd de leerplichtconsulent én expertise van een gedragswetenschapper, naast de expertise binnen het eigen bestuur Als het nodig is, volgt een bespreking in het ondersteuningsteam. De school blijft ook na een melding van verzuim, samen met ouder(s)/verzorger(s) en betrokken partijen, verantwoordelijk voor en werken aan herstel van de schoolgang. Te allen tijde biedt school een onderwijsprogramma, al dan niet met hulp van afstandsonderwijs¹³, aan. De school onderzoekt de behoeften van de groep waar de betreffende leerling in verblijft en zet passende interventies in. De intern begeleider houdt hier de regie over. Indien de situatie complex en onhoudbaar wordt, regelt school een overleg in om met ketenpartners tot een oplossing te komen om schooluitval te voorkomen.
	Bij onderschrijding van de onderwijstijd De school handelt volgens de stappen van de Variawet¹⁴. Het schoolbestuur en het swv wordt op de hoogte gebracht.
	Bij schorsing Het schoolbestuur neemt een besluit tot (dreigende) schorsing. Daarbij wordt de expertise vanuit het eigen bestuur geraadpleegd. Ook kan de leerplichtconsulent en de gedragswetenschapper van het swv om advies gevraagd worden.
	Bij verwijdering Het schoolbestuur neemt een besluit tot verwijdering. Daarbij worden de leerplichtconsulent en de gedragswetenschapper van het swv op de hoogte gesteld.

¹³ [Digitaal afstandsonderwijs voor professionals.pdf](#)

¹⁴ Zie bijlage

SWV	Het swv kan op verzoek van een school of schoolbestuur adviseren bij een dreigende schorsings- of verwijderingsprocedure. De AVG-regels houdt de school en partners van het swv hierbij in acht. Het swv kan op verzoek meedenken bij het handelen naar de Variawet en/of inregelen afstandsonderwijs. De AVG-regels houdt de school en partners van het swv hierbij in acht. Het swv registreert, monitort <i>op nummer</i>¹⁵ het aantal (dreigende) thuiszitters, zoals gedefinieerd in dit pact bij paragraaf 1.3.1. Bijgehouden wordt per leerlingnummer, de school, categorie (zie 1.3.1), wie betrokken is, wat de reden is van het thuiszitten, wat er ingezet wordt, wanneer geëvalueerd wordt, de begin- en einddatum, wat het effect is, etc. De AVG-regels houdt het swv hierbij in acht. Enkel ongeoorloofd verzuim en vrijstellingen artikel 5 onder a mogen op naam met het swv gedeeld worden. De overige leerlingen worden anoniem gemeld aan het swv. Elke 3 maanden meldt het swv het aantal leerlingen met vrijstellingen en ongeoorloofd verzuim bij de onderwijsinspectie. Het swv organiseert jaarlijks een lokaal overleg met de betreffende scholen, leerplichtambtenaren en met een afvaardiging van het sociaal team. Het doel is samen overzicht te krijgen in de kwantitatieve en kwalitatieve data en te bespreken of er aanvullend aanbod nodig is. Naast dit overleg wordt er door het swv op het niveau van de brede regio ook een jaarlijks overleg gepland met thuiszittende leerlingen en hun ouders.. Het doel is samen te bespreken wat er nodig is in het dekkend aanbod en hoe dit te ontwikkelen. Jaarlijks stelt het swv een kwantitatieve en kwalitatieve analyse op.
------------	--

¹⁵ Op een eigen registratienummer, niet op naam i.v.m. AVG-privacy wetgeving.

Leerplicht	Deelname aan (overleg) van het ondersteuningsteam op school over (dreigende) thuiszitters met toestemming van ouder(s)/verzorger(s). Tevens op verzoek van school aansluiten bij een overleg omtrent leerlingen met ongeoorloofd verzuim, zonder toestemming van ouders. Consultatie en advies richting scholen rondom signalen, registratie en/of aanpak van (ziekte)verzuim. Sparren op verzoek van de jeugdconsulent. Onderzoek, eventueel in samenwerking met betrokken partners, zoals vanuit CJG/gemeentelijk jeugdteam/ en/of onderwijs. Voorlichting geven aan ouder(s)/verzorger(s), scholen en instellingen over verzuim, leerplicht, leerrecht, ziekte, verlof e.d. Bemiddeling/advisering bij verwijdering van kinderen. Advisering aan directies bij bijzonder verlofaanvragen en beoordeling van aanvragen bijzonder verlof van meer dan 10 schooldagen per schooljaar. Vastleggen ongeoorloofd verzuim en vrijstellingen. Vastleggen vervolgafspraken na afgifte vrijstelling. Uitvoering van wettelijke leerplichttaken.
-------------------	--

4. Het organiseren van een passend aanbod

We bieden altijd een onderwijsprogramma!

Mocht een kind thuis komen te zitten, dan wordt door betrokken partijen *vanaf dag 1* gestuurd op een oplossing. Omdat elke situatie rondom een kind anders en context-gebonden is, vraagt dit telkens om een specifieke benadering. Alle ondersteuningsmogelijkheden vanuit onderwijs, jeugdhulp en zorg worden daarbij verkend. De onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van kind, ouder(s)/verzorger(s) en school zijn leidend bij het bieden van een passend onderwijs-zorgprogramma.

4.1 Onze regionale processtappen

1. Leerkrachten signaleren opvoed- en opgroeibehoeften van kinderen en ondernemen actie binnen de school.
2. De directeur (of andere professional) van de school houdt aantekening van het verzuim van de leerlingen bij en vermeldt daarbij niet alleen of deze geoorloofd of ongeoorloofd waren, maar ook de reden van elk (on)geoorloofd verzuim.
3. De school voert bij frequent en/of zorgelijk (ziekte)verzuim altijd eerst een gesprek met ouder(s)/verzorger(s) en het kind.
4. De school betreft bij frequent en/of zorgelijk (ziekte)verzuim altijd het schoolbestuur én een ketenpartner (leerplichtconsulent (lpa), schoolarts, het swv¹⁶, jeugdconsulent/CJG/gemeentelijk jeugdteam).

N.B. Betrokken partijen houden zich hierbij aan de AVG-privacyregels!

- a. Ongeoorloofd verzuim is een wettelijke taak, waarbij je informatie mag delen en melding moet maken (lpa en gedragswetenschapper swv).
 - b. Geoorloofd verzuim is geen geldige reden om het verzuim te melden. Bij overtreden van deze AVG-privacy regels, is er sprake van lekken van data.
 - c. Bij frequent en/of zorgelijk geoorloofd (ziekte) verzuim schakelt de school de schoolarts in. De schoolarts doet onderzoek naar de ziekte van het kind en adviseert over het herstel, en/of de opbouw van het onderwijs en de gezondheid. Als deze aangeeft dat het vermoedelijk niet om ziekteverzuim gaat, dan doet de school een melding bij DUO/lpa en het swv.
 - d. Er kan bij twijfel altijd anoniem overleg plaatsvinden met de jeugdarts, de onderwijscoach/gedragswetenschapper van het swv en/of de jeugdconsulent vanuit het CJG/gemeentelijk jeugdteam/leerplichtconsulent.
5. Na de verzuim-melding informeert de leerplichtconsulent bij de school en vraagt ouder(s)/verzorger(s) op gesprek. Afspraken worden gemaakt met de ouder(s)/verzorger(s) om het verzuim te laten stoppen.
 6. De school roept bij een (dreigende) thuiszitter, met toestemming van ouder(s)/verzorger(s) (of anders anoniem), het ondersteuningsteam met belangrijke ketenpartners (leerplichtconsulent!) bijeen.

¹⁶ Volgens afspraken in het Ondersteuningsplan van Swv IJssel Berkel

- a. De school verkent, samen met ouder(s)/verzorger(s) en betrokken partners, de mogelijkheden voor passend onderwijs op de eigen school, zo nodig met inzet vanuit onderwijs en/of zorg.
 - b. De school volgt, indien van toepassing, de ondersteuningsroute voor het aanvragen van een arrangement of toelaatbaarheidsverklaring S(B)O. Bij elke stap is er sprake van overleg en samenwerking met ouder(s)/verzorger(s).
 - c. Betrokken partijen zetten zich gezamenlijk in om vanaf dag 1 te sturen op een oplossing. Zij maken daarvoor ruimte in hun agenda's.
 - d. Bij elke casus bepaalt het ondersteuningsteam wie als casusverantwoordelijke optreedt. In principe fungeert de school als casuscoördinator. De casuscoördinator houdt actief zicht op de voortgang, afstemming van de ondersteuning aan kind, ouder(s)/verzorger(s) en school en organiseert een evaluatie met betrokkenen.
 - e. De leerling, al dan niet anoniem, wordt door de school aan het swv gemeld t.b.v. het monitoren van onze (dreigende) thuiszitters.
7. Betrokken partijen streven ernaar dat een zo passend mogelijk aanbod van onderwijs en/of zorg binnen 20 werkdagen beschikbaar is. De school blijft *te allen tijde* een onderwijsprogramma voor de leerling verzorgen. Indien nodig wordt afstandsonderwijs door de school ingezet en gemeld bij de onderwijsinspectie. Gemeenten kopen voldoende jeugdhulp in. Als een instelling geen plaats heeft, dan is het de taak van gemeenten om, vanuit hun regierol, zo snel mogelijk een passend alternatief of, zo mogelijk, overbruggingshulp aan te bieden. Na 6 weken wordt het aanbod geëvalueerd.
 8. Indien er geen oplossing komt, regelt de school een overleg in om tot actie en een oplossing te komen. Ook onderwijszorgconsulenten (door ouder(s)/verzorger(s) of door de school ingeschakeld) en schoolbesturen worden uitgenodigd. Concreet komen de (eind)verantwoordelijken, of gemandateerd vertegenwoordigers, van de betrokken partijen bijeen. Met elkaar hebben de betrokkenen (school, ouder(s)/verzorger(s), leerplicht, afvaardiging gemeentelijk jeugdteam, afvaardiging swv) de opdracht om binnen 20 werkdagen tot een passende oplossing te komen waaraan alle betrokkenen zich committeren.

4.2 Procesafspraken bij vrijstellingen vanwege lichamelijke of psychische redenen

Voor kinderen die vanwege een lichamelijke of psychische reden (tijdelijk) niet in staat zijn om onderwijs te volgen kan een beroep worden op artikel 5 onder a van de leerplichtwet. Kinderen met deze vrijstelling zijn niet meer in beeld van het onderwijs, ook als zij deels onderwijs kunnen volgen. Dat is onwenselijk. De afgelopen periode is er ingezet op het realiseren van korte lijnen tussen swv, leerplicht en kinderdagcentra. Zo ondersteunen gedragswetenschappers vanuit het swv ouder(s)/verzorger(s) en voorschoolse voorzieningen bij de zoektocht naar een passende onderwijsplek. Daarnaast weten leerplichtconsulenten, c.q. ambtenaren, en gedragswetenschappers elkaar steeds sneller te vinden bij een nieuwe aanvraag voor vrijstelling. Deze korte lijnen hebben ertoe geleid dat het swv op tijd kan meekijken of een overstap naar het onderwijs mogelijk is.

De volgende stappen nemen we bij deze vrijstellingen (artikel 5 onder a):

1. Voor sommige kinderen is onderwijs tijdelijk en/of gedeeltelijk (nog) niet mogelijk, met name omdat de zorgbehoefte groot is. Bijvoorbeeld voor kinderen die op school zo veel prikkels te verwerken krijgen dat zij aan leren niet toekomen of kinderen die door een beperking niet uren achtereen op een school kunnen zitten. In deze situaties biedt de Leerplichtwet verschillende mogelijkheden (zie kader).
2. De gedragswetenschapper van het eigen bestuur kijkt mee of het (gedeeltelijk) volgen van onderwijs wellicht toch mogelijk is. Deze kan ook advies geven over de (on)mogelijkheden van het onderwijs in het bieden van een passende onderwijsplek. Betrokken partijen werken de wijze waarop het swv wordt betrokken nader uit.
3. Bij elke aanvraag voor vrijstelling op grond van artikel 5 onder a betreft de leerplichtconsulent het swv.
4. Bij een aanvraag voor een vrijstelling op grond van de Leerplichtwet artikel 5 onder a laat de leerplichtconsulent een onderzoek uitvoeren naar de psychische en/of fysieke gesteldheid van het kind door een onafhankelijk deskundige (arts of jeugdarts, gedragswetenschapper of psycholoog), zoals een jeugdarts, pedagoog of psycholoog.
5. De onafhankelijke deskundige, zoals bedoeld onder punt 2, kan een onderzoek c.q. uitspraak doen over de psychische en/of fysieke gesteldheid van het kind en zijn/haar onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Daarnaast kan de deskundige de leerplichtconsulent advies geven of het kind momenteel belastbaar is om onderwijs te volgen. De deskundige wordt door de leerplichtconsulent ingeregeld.
6. Bij elke afgegeven vrijstelling op grond van artikel 5 onder a leggen betrokken partijen vervolgspraken vast (met uitzondering van de kinderen die voor de gehele leerplichtige periode een vrijstelling hebben gekregen).

4.3 Afstandsonderwijs

Als leerlingen door psychische of lichamelijke klachten niet naar school kunnen, hebben ze nog steeds recht op onderwijs. Keukentafel onderwijs¹⁷ en ook digitaal onderwijs¹⁸ kan een waardevol onderdeel zijn van de maatwerkoplossing. Afhankelijk van de situatie (zie bijlage rondom beslisboom Variawet), moet de school instemming vragen van de onderwijsinspectie¹⁹. Over digitaal afstandsonderwijs staat op lesopafstand.nl²⁰ veel nuttige informatie.

4.4 Doorzettingsmacht

Wat doen we als het niet lukt om een passend aanbod te vinden?

De overheid vraagt swv'n een 'doorzettingsmacht' te organiseren²¹. Onder doorzettingsmacht verstaat de Inspectie: het ingrijpen of nemen van besluiten bij impasses in besluitvormingsprocessen die gericht zijn op het realiseren van een onderwijsplek voor een leerling. Doorzettingsmacht kan op verschillende manieren worden ingevuld en kan bij verschillende personen of groep van personen zijn belegd. Kern is dat er sluitende afspraken zijn

¹⁷ Arrangement keukentafel onderwijs van swv Ijssel Berkel. Zie het ondersteuningsplan of de website van swv Ijssel Berkel voor meer informatie.

¹⁸ Nadere informatie volgt via de website van swv Ijssel Berkel in het kader van het aanbod van digitaal onderwijs (subsidie 2026 - 2028).

¹⁹ Zie [link](#).

²⁰ Nadere informatie: zie [link](#).

²¹ Staatssecretaris Dekker heeft in december 2016 besloten om de doorzettingsmacht wettelijk te borgen. Ook in het regeerakkoord 2017-2021 staat opgenomen dat swven een wettelijk verplichte doorzettingsmacht dienen te beleggen.

gemaakt om bij ingewikkelde en/of vastgelopen casuïstiek uiteindelijk af te kunnen dwingen dat er een passend aanbod van onderwijs en/of zorg beschikbaar is. Onze werkwijze als er doorzettingsmacht nodig is:

1. Ouder(s)/verzorger(s) en school(bestuur) zijn en blijven primair verantwoordelijk voor onderwijs aan het kind.
2. Ouder(s)/verzorger(s) staan er niet alleen voor. Betrokken partijen zorgen voor een bestuurlijke²² interventie bij zeer ingewikkelde en/of vastgelopen casuïstiek. Denk hierbij aan:
 - a. (zeer) complexe onderwijsondersteunings- of zorgbehoefte;
 - b. onvoldoende mogelijkheden voor bieden van passende onderwijsplek en/of zorg;
 - c. een aanhoudend verschil van inzicht (bijvoorbeeld over de plaatsing, het ondersteuningsaanbod of over wie verantwoordelijk is voor de zorg op school);
 - d. verstoorde relaties;
 - e. of een combinatie van bovenstaande.
3. Concreet komen de (eind)verantwoordelijken, of gemandateerd vertegenwoordigers, van de betrokken partijen bijeen overleg. Ook de directeur-bestuurder van het swv en de coördinator van het betreffende gemeentelijk jeugdteam sluiten aan. De school waar de leerling ingeschreven staat organiseert dit overleg. Met elkaar hebben de betrokkenen (school, ouder(s)/verzorger(s), leerplicht, coördinator vanuit het gemeentelijk jeugdteam en directeur-bestuurder swv) de opdracht om binnen 10 werkdagen tot een passende oplossing te komen waaraan alle betrokkenen zich committeren.
4. Bij een impasse neemt de directeur-bestuurder van het swv een definitief besluit op het onderwijsgebied. Naar behoefte kan er volgens de bezwaarprocedure van het swv bezwaar worden gemaakt.
5. De coördinator van het gemeentelijk jeugdteam of andere gemandateerde van de gemeente, neemt bij een impasse een definitief besluit ten aanzien van de ondersteuning in het zorggebied. Naar behoefte kan er volgens de bezwaarprocedure bezwaar worden gemaakt.
6. Het school(bestuur) houdt en bewaakt de regie en de voortgang over de gemaakte afspraken.
7. Na elke bestuurlijke interventie vindt met betrokkenen een evaluatie op casus- en procesniveau plaats. Met als doel van de casuïstiek te leren. Op basis van opgedane ervaringen stellen we de gemaakte afspraken waar nodig bij.
8. Het toezicht op de naleving van het Leerrecht en Leerplicht, volgens actuele wetgeving, is belegd bij de leerplichtambtenaren.
9. Bij ernstige zorgen over de veiligheid van het kind en/of vermoedens van kindermishandeling volgen betrokken partijen het stappenplan van de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld en wordt altijd de 'veiligheidsketen' betrokken, in eerste instantie via 'Veilig Thuis'.
10. De (wettelijk verplichte) Jeugdbeschermingstafel is bedoeld voor casuïstiek met een grote urgentie, waarbij justitie is betrokken en waarbij (vaak) de veiligheid van het kind in het geding is.

²² Bestuurlijke interventie: het bestuur wordt bij deze casuïstiek betrokken.

5. Monitoring en borging

5.1 Cyclisch met elkaar om tafel

Gezamenlijk zijn we verantwoordelijk voor afstemming van data en op de inhoud. In de diverse gremia houden we elkaar op de hoogte.

5.2 Registratie

Elk schoolbestuur draagt er zorg voor dat op elke school de aanwezigheidsgegevens van leerlingen op orde zijn. Desgevraagd kan het schoolbestuur antwoord geven op:

- Wie zijn deze leerlingen?
- Hoe komt het dat ze niet naar school gaan?
- Wat hebben zij nodig?
- Hoe kunnen we passend aanbod realiseren?
- Wat is er in de loop van de tijd gebeurd/niet gebeurt?
- Wat had er, met de wijsheid achteraf, anders gemoeten?
- Wat kunnen we daarvan leren?
- Missen we iets in het bestaande aanbod en/of wat moeten we uitbreiden?

Het swv vraagt bij de scholen en bij de leerplichtambtenaren elke drie maanden de volgende gegevens op:

- Welke leerling, op nummer
- Leeftijd
- Startdatum verzuim – einddatum verzuim
- Categorie, zie paragraaf 1.3, met vermelding bij vrijstelling 5 onder a en b

5.3 Evaluatie

Samen met betrokken ketenpartners analyseren we in Q3 de data en opbrengsten. Het swv neemt hierin het initiatief. We evalueren en analyseren in de volgende gremia:

- Anoniem casuïstiek-overleg met betrokkenen om het proces te evalueren en met elkaar leerpunten uit naar voren te halen.
- Jaarlijks evalueren we lokaal met scholen, leerplichtambtenaren en afvaardiging van het gemeentelijk jeugdteam de kwantitatieve en kwalitatieve analyse en het pact schoolaanwezigheid. .
- Jaarlijks evalueren we met het swv, een aantal scholen en (een afvaardiging) van thuiszittende leerlingen en hun ouders in een gesprek het aanbod voor leerlingen en de aanpak vanuit het pact schoolaanwezigheid.

Elk gremium draagt zorg voor een heldere weergave van de bevindingen. De analyses en evaluatieopbrengsten worden jaarlijks besproken in de Algemene Ledenvergadering, Ondersteuningsplanraad, Raad van Toezicht van het swv en het gemeentelijk bestuurlijk OOGO en vormen een aanleiding voor eventuele aanscherpingen in het opvolgende jaarplan.

5.4 Professionalisering

Het omdenken van verzuim naar schoolaanwezigheid vraagt tijd, energie en een andere structurele handelwijze binnen de school en met ketenpartners. Zorgvuldig wordt de aanwezigheid van alle leerlingen gesignaleerd en geanalyseerd, dus niet alleen de leerlingen waar zorgen om zijn. Interventies zijn niet gericht op het blussen van brandjes, maar op een breed gedragen schoolbeleid. Zowel professionals in en om de school, ouders en leerlingen zijn op de hoogte van het preventieve beleid om langdurige uitval te voorkomen.

Om deze cultuuromslag te bevorderen organiseert het swv, samen met afvaardiging van de schoolbesturen en de gemeenten, informatiebijeenkomsten over de volgende onderwerpen:

- Schoolaanwezigheidsbeleid
- Interventies ter stimulering van schoolaanwezigheid en voorkomen van verzuim
- Schoolaanwezigheidsafspraken
- Melden (dreigende) thuiszitters
- Afstandsonderwijs
- Juridische aspecten zorgplicht, aanmelding, schorsing, verwijdering, weigering
- Handelen volgens de Variawet

5.5 Communicatie schoolaanwezigheidspact

- *Publieksversie*
Een publieksversie is beschikbaar gesteld ter versteviging van de afspraken.
- *Jaarlijkse webinar of bijeenkomst*
Jaarlijks organiseert het swv, in samenspraak met afvaardiging van de schoolbesturen en gemeenten een informatief webinar of bijeenkomst. Knelpunten, aandachtspunten, nieuwe inzichten en informatie over specifiek onderwerp staan centraal.
- *Communicatie naar ouder(s)/verzorger(s)/MR/OPR/Ouder- en jeugdsteenpunt/website/cjg's*
Het schoolaanwezigheidspact is gepubliceerd op de websites van de school, het samenwerkingsverband en bij de afdelingen van leerplicht.

Bijlage: Toelichting begrippen

8.1 Verzuim

Specifiek toelichting vraagt het begrip verzuim. Landelijk worden de volgende begrippen toegepast:

- **Absoluut verzuimer:** leer- of kwalificatieplichtige jongere²³ die niet op een school staat ingeschreven en ook niet over een vrijstelling beschikt²⁴.
- **Langdurig relatief verzuimer:** leer- of kwalificatieplichtige jongere die wel op een school ingeschreven staat, maar *meer dan 16 uur in 4 weken* niet op school is en niet over een vrijstelling beschikt.

Als we spreken over verzuim gaat het om de volgende categorieën:

- **Geoorloofd verzuim;** met een geldige reden afwezig (ziek, bezoek dokter, tandarts, ziekenhuis, onderwijs gerelateerde afwezigheid, vrijstelling, religieuze verplichting en schorsing)
- **Ongeoorloofd verzuim;** dit verzuim is in vier categorieën te verdelen:
 - a. Meer dan 16 uur in 4 weken afwezig. De eerste verzuimdatum wordt genoteerd. Als de 16 uur is bereikt wordt als einddatum gezien, wordt er een melding gedaan. Deze einddatum is tevens als begindatum van de nieuwe periode.
 - b. Langdurig relatief verzuim (LRV). Indien verwacht wordt dat de leerling langdurig niet op school aanwezig zal zijn, spreken we af de leerling te registreren als LRV. De einddatum is dan het moment dat de leerling weer terug is op school of als de leerling is uitgeschreven. Dit verzuim kan voorbode zijn van vroegtijdig schoolverlaten.
 - c. Luxe verzuim (bijvoorbeeld spijbelen rondom schoolvakanties)
 - d. Overig verzuim (voorheen signaal verzuim):
 - Minder dan 16 uur in 4 weken
 - Regelmatig te laat komen (12 x per schooljaar)
 - Vermoedelijk ongeoorloofd (ziek)
 - Vertrek naar buitenland
 - Leerling is vertrokken (onbekend waarheen)

8.2 Leerling met vrijstelling van onderwijs

De Leerplichtwet kent voor het primair onderwijs 3 soorten vrijstellingen, namelijk:

- a. Vrijstelling voor een aantal uren onderwijs voor kleuters van 5 jaar.
Deze vrijstelling is bedoeld om overbelasting van het jonge kind te voorkomen.
- b. Vrijstelling van inschrijving op een school.
Een kind dat leerplichtig is, moet ingeschreven staan op een school. In een aantal gevallen kunnen ouder(s)/verzorger(s) vrijstelling van deze 'inschrijvingsplicht' aanvragen.
De belangrijkste gronden voor vrijstelling zijn:
 - Artikel 5 onder a: het kind is om psychische of lichamelijke redenen niet in staat naar school te gaan.

²³ Kinderen zijn vanaf hun vijfde jaar tot het einde van het schooljaar waarin ze 16 jaar worden leerplichtig. Daarna zijn ze kwalificatieplichtig tot hun 18^e, of tot ze een startkwalificatie hebben behaald.

²⁴ Absoluut verzuimers: deze kinderen tellen mee vanaf de eerste dag dat zij niet ingeschreven staan, behalve als er sprake is van een administratieve onvolkomenheid. Dit is bijvoorbeeld in situaties waar de in- en uitschrijving van kinderen niet op elkaar aansluiten (Ingrado, 26 september 2016).

- Artikel 5 onder b: de ouder(s)/verzorger(s) van de jongere hebben bezwaar tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen.
- Artikel 5 onder c: het kind volgt onderwijs in het buitenland.

De vrijstellingen gelden steeds voor 1 schooljaar. In geval van ernstige lichamelijke of psychiatrische klachten (artikel 5 onder a) kan in uiterste gevallen ook voor langere tijd een vrijstelling worden verleend.

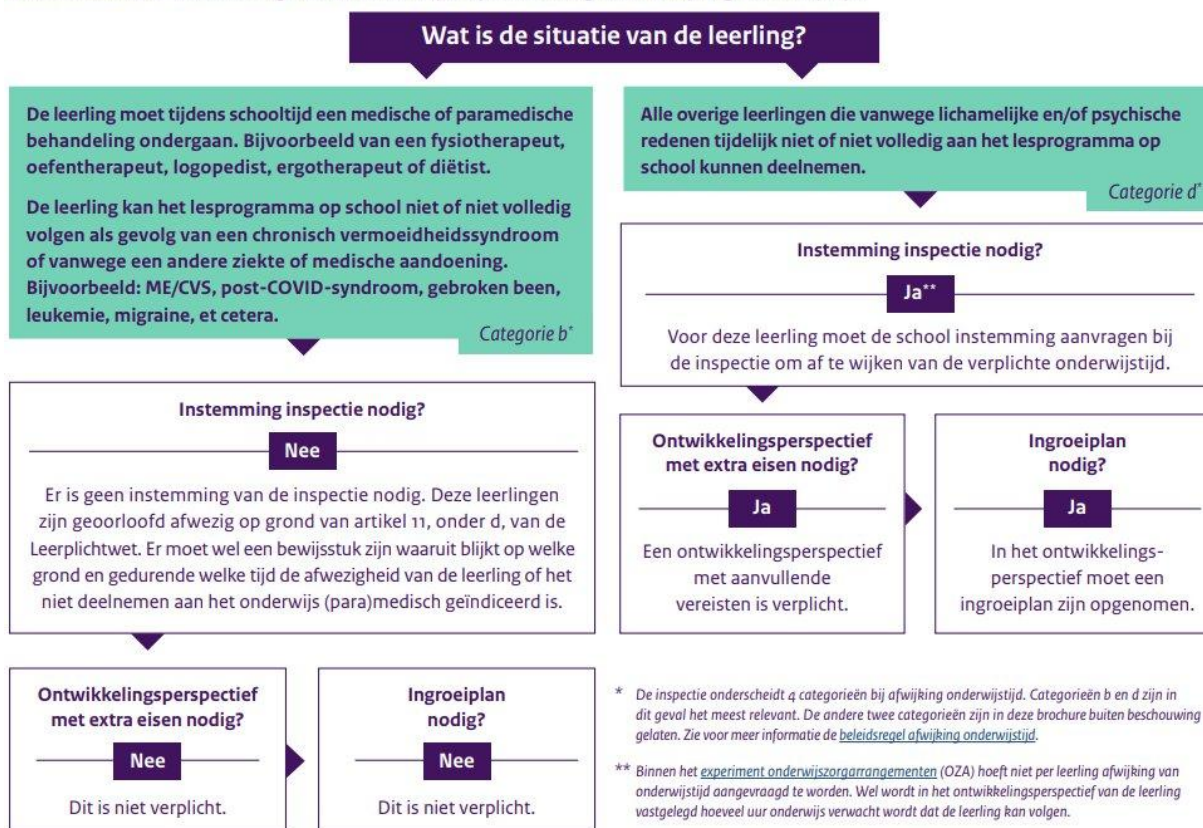
c. Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

Soms kan een leerling vrijstelling krijgen van naar school gaan. Een leerling hoeft bijvoorbeeld niet naar school bij ziekte, schorsing, een religieuze verplichting, een huwelijk of een uitvaart (conform geldende Leerplichtwet).

8.3 Variawet

Het uitgangspunt van de onderwijswetgeving is dat alle kinderen onderwijs volgen op school, maar dat is niet altijd mogelijk. Soms kunnen kinderen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet of niet volledig naar school. Met de Variawet is het mogelijk om voor leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs meer maatwerk te leveren. Onderschrijding van de onderwijstijd of te wel deeltijdonderwijs is met deze wet mogelijk. Het uitgangspunt is om leerlingen toe te laten groeien naar het volgen van de volledige onderwijstijd. De scholen zijn en blijven verantwoordelijk voor het bieden van het onderwijsprogramma voor de leerling.

Beslisboom Is er instemming van de onderwijsinspectie nodig voor afwijking onderwijstijd?

a) Hoe verloopt het indienen van een aanvraag?

Het afwijken van de onderwijstijd is mogelijk onder strikte regels. Het bevoegd gezag van de school vraagt voor de onderschrijving instemming van de inspectie aan via het Internet Schooldossier.

Het bevoegd gezag vermeldt:

1. Voor hoeveel uren per week en gedurende welke periode wordt de afwijking aangevraagd;
2. Dat voor de leerling een OPP is opgesteld;
3. Indien van toepassing: dat eerder is verzocht om afwijking onderwijstijd.

Bij de aanvraag worden wettelijk verplichte gegevens en bescheiden meegezonden.

Het OPP dient als onderbouwing van de aanvraag. Hierin staat waarom de afwijking onderwijstijd aangevraagd wordt en welke ondersteuning wordt geboden.

In het OPP staat minimaal:

- waarom deze afwijking volgens deskundigen noodzakelijk is. (In het speciaal onderwijs is dat de commissie voor de begeleiding (scholen) of de commissie van onderzoek (instellingen));
- waaruit de afwijking van het programma bestaat + aantal uren per week
- voor welke periode binnen het lopende schooljaar deze afwijking geldt
- welk onderwijsprogramma de leerling op school volgt en welk onderwijs en/of welke ondersteuning aan de leerling wordt geboden gedurende de uren dat deze niet op school is;
- op welke wijze het planmatig toewerkt naar het volgen van het volledig aantal geprogrammeerde uren onderwijs door de leerling

b) Voor welke leerlingen er wel of geen aanvraag Onderschrijving onderwijstijd ingediend wordt.

Niet voor alle leerlingen, die geen volledig onderwijs kunnen volgen, hoeft de school een aanvraag in te dienen.

Categorie A: geen aanvraag

Dit geldt alleen voor leerlingen in het **speciaal onderwijs**.

Voor deze leerlingen, waarvoor een behandeling ter ondersteuning van het onderwijs noodzakelijk is, hoeft *in principe* geen aanvraag te worden ingediend.

Voorbeeld: leerling op het SO krijgt in de middag een logopedie- en dyslexiebehandeling.

Categorie B: geen aanvraag

Categorie B geldt zowel voor leerlingen in het speciaal onderwijs als leerlingen in het regulier onderwijs. Het gaat om leerlingen die tijdens schooltijd een (para)medisch geïndiceerde behandeling moeten ondergaan en/of om leerlingen die om medische redenen niet in staat zijn de hele schooltijd aanwezig te zijn. Hieronder valt ook een chronisch vermoeidheidssyndroom.

Voorbeeld: leerling met griep of een leerling die naar de fysio gaat vanwege een kruisbandoperatie.

Categorie C: geen aanvraag

Leerlingen die een inrichting, een gesloten instelling of een residentiële instelling bezoeken voor behandeling en daar ook (gedeeltelijk) onderwijs volgen.

Voorbeeld: leerling gaat tijdelijk naar een medisch kinderdagverblijf (MKD)

Categorie D: wel aanvraag

Leerlingen die niet onder categorie A, B of C vallen en die zijn ingeschreven op een school voor (speciaal) basisonderwijs en voor wie geldt dat zij vanwege lichamelijke en/of psychische redenen niet volledig aan het onderwijs kunnen deelnemen.

Voorbeeld: leerling met een depressie die alleen de ochtend naar school kan.

8.4 Verklarende woordenlijst en afkortingen

swv	Samenwerkingsverband IJssel Berkel
Adviseur inclusief onderwijs	Onderwijsprofessional beschikbaar voor scholen vanuit swv
Gedragswetenschapper swv	Orthopedagoog/Psycholoog beschikbaar voor scholen vanuit swv
Expertise bestuur	Onderwijsprofessionals beschikbaar voor de scholen vanuit het eigen bestuur.
Leerplichtconsulent	Nieuwe regionale term voor leerplichtambtenaar (lpa)
Gemeentelijk jeugdteam	Regionale term voor wijkteam, Centra Jeugd en Gezin
OPR	Ondersteuningsplanraad van het swv
MR	Medezeggenschapsraad van de school
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg (onderwijs en gemeenten)
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming, c.q. privacy-wet
LAS	Digitaal Leerling Administratie Systeem van een school
ROD	Register Onderwijsdeelnemers
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs